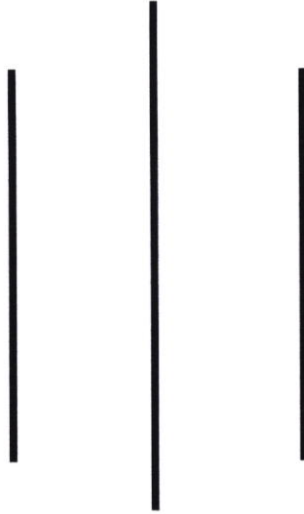

कार्यक्रम संचालन तथा कार्यान्वयन मार्गदर्शन, २०७५ (विज्ञान तथा प्रविधिसँग सम्बन्धित)

आ.व. २०७५/०७६

(प्रदेश सरकार, प्रदेश नं. १, उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालयको (माननीय मन्त्रीस्तर)
निर्णयबाट मिति ...२०.६.२०१९.१९४ मा स्वीकृत)

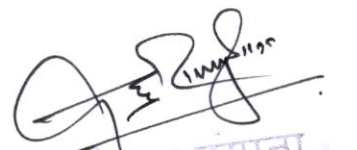

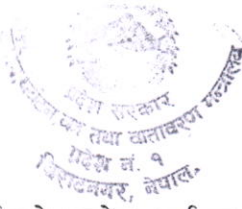
प्रदेश सरकार
उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय
प्रदेश नं. १
विराटनगर, नेपाल
२०७५

बज्रराज ठुंगाता
प्रदेश सचिव

१. नमुना विज्ञान प्रयोगशाला प्रवर्द्धन तथा स्थापना सहयोग (सरकारी स्कूल तथा कलेज स्तरमा).....	१
२. प्रादेशिक विधि विज्ञान प्रयोगशाला तथा सूचना प्रविधि पार्क स्थापना सम्बन्धी अध्ययन.....	१
३. प्रदेश प्लानेटेरियम तथा विज्ञान संग्रहालय/अनुसन्धान केन्द्र निर्माणको सम्भाव्यता अध्ययन र योजना निर्माण (डी.पी.आर.).....	२
४. प्रदेश स्थलमा फ्रि वाईफाई हटस्पट स्थापना	३
५. प्रदेश स्तरीय वैज्ञानिक आविष्कार प्रदर्शन सहित सूचना प्रविधि मेला (निजी क्षेत्रको सहयोगमा)	४
६. प्रादेशिक आविष्कार कोष स्थापना.....	४
७. विज्ञान प्रविधि संग सम्बन्धित सरोकारवालासंग समन्वय गोष्ठी/अन्तरकृया	५
८. विज्ञान प्रविधि सम्बन्धी नीति, नियम र कानून निर्माण	५
९. विज्ञान प्रविधि सम्बन्धी स्नातकोत्तर तहमा सोधपत्र तयार गर्न विद्यार्थीलाई अनुसन्धान सहयोग.....	६
१०. अनुगमन तथा मूल्यांकन खर्च	७

वद्रराज ढुंगाना
प्रदेश सचिव

प्रदेश सरकार, प्रदेश नं. १ अन्तर्गतको उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालयले आ.व. २०७५/०७६ मा संचालन तथा सम्पन्न गर्नुपर्ने विज्ञान तथा प्रविधिको क्षेत्रसँग सम्बन्धित विभिन्न कार्यक्रमहरूका लागि प्रदेश सरकारले जम्मा रू ४,२७,२५,०००।- बजेट व्यवस्था गरेको छ र यी कार्यक्रमहरू प्रादेशिक सरकार/संघीय सरकारले व्यवस्था गरेका जनशक्तिबाट साथै आवश्यक मात्रामा सेवा प्रदायकबाट सेवा खरीद गरी संचालन तथा सम्पन्न गरिनेछ ।

१. नमुना विज्ञान प्रयोगशाला प्रवर्द्धन तथा स्थापना सहयोग (सरकारी स्कूल तथा कलेज स्तरमा)

बजेट विनियोजन रू. (हजारमा) २८,०००।-

जिम्मेवार निकाय: उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय

सहयोगी निकाय: सामाजिक विकास मन्त्रालय, स्थानीय तहहरू

समय सिमा: वार्षिक

कार्यविधि:

- विज्ञान प्रयोगशाला प्रवर्द्धन तथा स्थापनामा अनुदान सहयोग निर्देशिका/मापदण्ड बनाई कार्यन्वयन गरिने ।
- प्रदेशभित्र विज्ञान प्रयोगशाला स्थापना तथा प्रवर्द्धनको लागि सम्भाव्य स्कूल तथा कलेज छनौट गर्न समिति गठन गरिने ।
- प्रदेशका प्रत्येक जिल्लाको प्रतिनिधित्व हुने गरी प्रस्ताव आव्हान गरी स्कूल तथा कलेज छनौट गरिने ।
- सामाजिक विकास मन्त्रालयसंगको समन्वयमा स्कूल तथा कलेजलाई अनुदान प्राप्तिका लागि प्रस्ताव आव्हान गरिने ।
- छनौट भएका स्कूल तथा कलेजलाई TOR बनाई अनुदान उपलब्ध गराउने ।
- यस कार्य सम्पन्न गर्न प्रदेश आर्थिक कार्यविधि ऐन २०७४, प्रदेश आर्थिक कार्यविधि नियमावली २०७५, सार्वजनिक खर्चको मापदण्ड, कार्यविधि र मितव्ययिता सम्बन्धी निर्देशिका २०७५, प्रचलित ऐन नियम तथा स्वीकृत नर्मसको पालना गरिनेछ ।

कार्यक्रम सम्पन्न भएको प्रगति प्रतिवेदन पेश गर्दा निम्न बुँदाका विषयहरू समावेश गर्नु पर्दछ,

- कार्यक्रमको भौतिक, भारित तथा वित्तीय प्रगति
- कार्यक्रमको उपलब्धी
- कार्यक्रम सम्बन्धी फोटाहरू

अपेक्षित उपलब्धि: २८ गोटा सरकारी स्कूल, कलेजहरूमा नमुना विज्ञान प्रयोगशाला (Modern Science Lab.) को स्तरोन्नती तथा स्थापना भई विद्यार्थीहरूको प्रयोगात्मक अभ्यासमा सहयोग हुनेछ ।

२. प्रादेशिक विधि विज्ञान प्रयोगशाला तथा सूचना प्रविधि पार्क स्थापना सम्बन्धी अध्ययन

बजेट विनियोजन रू. (हजारमा) २,०००।-

जिम्मेवार निकाय: उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय

सहयोगी निकाय: विज्ञान तथा प्रविधि प्रतिष्ठान (NAST), राष्ट्रिय सूचना प्रविधि केन्द्र (National Information Technology Center), स्थानीय तह
समय सिमा: वार्षिक

कार्यविधि:

- स्थान छनौट गर्न स्थानीय तहसँग समन्वय गरिने ।
- आवश्यकता अनुसार कार्यदल गठन गर्न सकिने ।
- विधि विज्ञान प्रयोगशाला स्थापनाको अध्ययन कार्य सम्पन्न गर्नको लागि विज्ञान तथा प्रविधि प्रतिष्ठान संग समन्वय गरिने ।
- सूचना प्रविधि पार्क स्थापना सम्बन्धी अध्ययन कार्य सम्पन्न गर्नको लागि राष्ट्रिय सूचना प्रविधि केन्द्र समेत संग समन्वय गरिने ।
- प्रदेशभित्र प्रादेशिक विधि विज्ञान प्रयोगशाला तथा सूचना प्रविधि पार्क स्थापना सम्बन्धि अध्ययन गरी प्रतिवेदन पेश गर्नको लागि TOR विकास गरी परामर्श सेवा खरिद गरिने ।
- अध्ययन प्रतिवेदन अनुसार कार्य योजना निर्माण गरिने ।
- यस कार्य सम्पन्न गर्न प्रदेश आर्थिक कार्यविधि ऐन २०७४, प्रदेश आर्थिक कार्यविधि नियमावली २०७५, सार्वजनिक खर्चको मापदण्ड, कार्यविधि र मितव्ययिता सम्बन्धी निर्देशिका २०७५, प्रचलित सार्वजनिक खरिद ऐन नियम तथा स्वीकृत नर्मसको पालना गरिनेछ ।
- सूचना प्रविधि पार्क (व्यवस्थापन तथा सञ्चालन) निर्देशिका, २०७२ को समेत पालना गरिनेछ ।

कार्यक्रम सम्पन्न पश्चात प्रगति प्रतिवेदन पेश गर्दा निम्न बुँदाका विषयहरु समावेश गरिनेछ,

- कार्यक्रमको भौतिक, वित्तीय तथा भारित प्रगति
- कार्यक्रमको उपलब्धी, प्रभाव र असर
- स्वीकृत कार्ययोजना

अपेक्षित उपलब्धि: प्रदेशभित्र उपयुक्त स्थानमा प्रादेशिक विधि विज्ञान प्रयोगशाला तथा सूचना प्रविधि पार्क स्थापनाको लागि योजना निर्माण हुने ।

३. प्रदेश प्लानेटेरियम तथा विज्ञान संग्रहालय/अनुसन्धान केन्द्र निर्माणको सम्भाव्यता अध्ययन र योजना निर्माण (डी.पी.आर.)

बजेट विनियोजन रु. (हजारमा) २०००।-

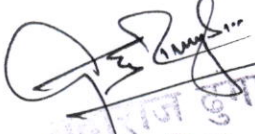
जिम्मेवार निकाय: उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय

सहयोगी निकाय: विज्ञान तथा प्रविधि प्रतिष्ठान, स्थानीय तह

समय सिमा: वार्षिक

कार्यविधि:

- स्थान छनौट गर्न स्थानीय तहसँग समन्वय गरिने ।
- आवश्यकता अनुसार कार्यदल गठन गर्न सकिने ।

राजि बुजा
प्रदेश सचिव

- प्रदेश प्लानेटेरियम तथा विज्ञान संग्रहालय/अनुसन्धान केन्द्र निर्माणको सम्भाव्यता अध्ययन गरी प्रतिवेदन पेश गर्नको लागि TOR विकास गरी परामर्श सेवा खरिद गरिने ।
- अध्ययन प्रतिवेदन अनुसार DPR निर्माण गरिने ।
- यस कार्य सम्पन्न गर्नको लागि विज्ञान तथा प्रविधि प्रतिष्ठानसंग समन्वय गरिने ।
- यस कार्य सम्पन्न गर्न प्रदेश आर्थिक कार्यविधि ऐन २०७४, प्रदेश आर्थिक कार्यविधि नियमावली २०७५, सार्वजनिक खर्चको मापदण्ड, कार्यविधि र मितव्ययिता सम्बन्धी निर्देशिका २०७५, प्रचलित सार्वजनिक खरिद ऐन नियम तथा स्वीकृत नर्मसको पालना गरिनेछ ।

कार्यक्रम सम्पन्न पश्चात प्रगति प्रतिवेदन पेश गर्दा निम्न बुँदाका विषयहरू समावेश गरिनेछ,

- कार्यक्रमको भौतिक, वित्तीय तथा भारित प्रगति
- कार्यक्रमको उपलब्धी, प्रभाव र असर
- कार्यक्रम सम्बन्धी फोटाहरू

अपेक्षित उपलब्धि: प्रदेशभित्र उपयुक्त स्थानमा प्रदेश प्लानेटेरियम तथा विज्ञान संग्रहालय/अनुसन्धान केन्द्र स्थापनाको लागि योजना निर्माण हुने ।

४. प्रदेश स्थलमा फ्रि वाईफाई हटस्पट स्थापना

बजेट विनियोजन रु. (हजारमा) १,४००।-

जिम्मेवार निकाय: उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय

सहयोगी निकाय: नेपाल टेलिकम, स्थानीय तह

समय सिमा: वार्षिक

कार्यविधि:

- एक एक वटा जिल्लाको कमसेकम १ वटा स्थानमा फ्रि वाईफाई हटस्पट स्थापना गरिने ।
- उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालयको स्थलगत अनुगमन र स्थानीय तहसँग समन्वयमा स्थान छनौट गरिने ।
- TOR विकास गरी नेपाल टेलिकम/अन्य सेवा प्रदायकसँग सम्झौता गरी सेवा खरिद गरिने ।

कार्यक्रम सम्पन्न पश्चात प्रगति पेश गर्दा निम्न बुँदाका विषयहरू समावेश गरिने

- कार्यक्रमको भौतिक तथा भारित प्रगति
- फ्रि वाईफाई हटस्पटको प्रभाव
- कार्यक्रम सम्बन्धी फोटाहरू

अपेक्षित उपलब्धि: प्रदेशभित्रका १४ वटा जिल्लाका नै केही स्थानीय तहका विशेष महत्वका स्थानमा फ्रि वाईफाई हटस्पट स्थापना हुने ।

प्रदेश सचिव

५. प्रदेश स्तरीय वैज्ञानिक आविष्कार प्रदर्शन सहित सूचना प्रविधि मेला (निजी क्षेत्रको सहयोगमा)

बजेट विनियोजन रु. (हजारमा) २,०००।-

जिम्मेवार निकाय: उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय

सहयोगी निकाय: विज्ञान तथा प्रविधि प्रतिष्ठान, स्थानीय तह, त्रि.वि.वि, पूर्वाञ्चल विश्वविद्यालय, सूचना प्रविधिको क्षेत्रमा कार्य गरिरहेका निजी कम्पनीहरू तथा संघ संस्थाहरू ।

समय सिमा: वार्षिक

कार्यविधि:

- लागत अनुमान स्वीकृत गरी कार्यक्रम सञ्चालन गरिने ।
- विज्ञान तथा प्रविधि प्रतिष्ठानसंग समन्वय गरि कार्यक्रम सञ्चालन गर्न सकिनेछ ।
- विज्ञान प्रविधि क्षेत्रसँग सम्बन्धित अनुसन्धान गरिरहेका वैज्ञानिकहरूलाई Exhibition का लागि आह्वान गरिनेछ ।
- सूचना प्रविधिको क्षेत्रमा कार्य गरिरहेका निजी कम्पनीहरू तथा संघ संस्थाहरूलाई Goods and Service Exhibition को लागि आह्वान गर्ने ।
- समय र Exhibition को स्थान निर्धारण गरिने ।
- यस कार्य सम्पन्न गर्न प्रदेश आर्थिक कार्यविधि ऐन २०७४, प्रदेश आर्थिक कार्यविधि नियमावली २०७५, सार्वजनिक खर्चको मापदण्ड, कार्यविधि र मितव्ययिता सम्बन्धी निर्देशिका २०७५, प्रचलित सार्वजनिक खरिद ऐन नियम तथा स्वीकृत नर्मसको पालना गरिनेछ ।

कार्यक्रम सम्पन्न पश्चात प्रगति पेश गर्दा निम्न बुँदाका विषयहरू समावेश गरिनेछ

- कार्यक्रमको भौतिक, वित्तीय तथा भारित प्रगति
- कार्यक्रमको उपलब्धी, प्रभाव
- कार्यक्रमका फोटोहरू

अपेक्षित उपलब्धि: वैज्ञानिकहरूको सृजनशिलताको विकास हुनुका साथसाथै सूचना प्रविधिको विकास तथा हस्तान्तरणमा सहयोग ।

६. प्रादेशिक आविष्कार कोष स्थापना

बजेट विनियोजन रु. (हजारमा) ५,०००।-

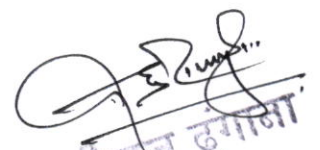
जिम्मेवार निकाय: उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय

सहयोगी निकाय: विज्ञान तथा प्रविधि प्रतिष्ठान

समय सिमा: वार्षिक

कार्यविधि:

- प्रादेशिक आविष्कार कोष स्थापना गर्न निर्देशिका/मापदण्ड तयार गरी विज्ञान तथा प्रविधि प्रतिष्ठान संग समन्वय/सहकार्य गरिने ।
- आवश्यकता अनुसार कार्यदल गठन गर्न सकिने ।

यशराज दुगाजा
प्रदेश सचिव

- कार्यदलले सिफारिस गरे बमोजिम अनुसन्धानकर्ताहरूलाई अनुसन्धानको लागि प्रादेशिक आविष्कार कोषबाट रकम उपलब्ध गराईने ।

कार्यक्रम सम्पन्न पश्चात प्रगति प्रतिवेदन पेश गर्दा निम्न बुँदाका विषयहरू समावेश गरिनेछ

- कार्यक्रमको उपलब्धी
- कोषको सम्पूर्ण तथ्याङ्क

अपेक्षित उपलब्धि: प्रादेशिक आविष्कार कोष स्थापना भई विज्ञान प्रविधि क्षेत्रमा अध्ययन अनुसन्धानमा थप टेवा पुग्ने ।

७. विज्ञान प्रविधिसंग सम्बन्धित सरोकारवालासंग समन्वय गोष्ठी/अन्तरकृया

बजेट विनियोजन रु. (हजारमा) ५००।-

जिम्मेवार निकाय: उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय

सहयोगी निकाय: शैक्षिक संस्थाहरू, विज्ञान तथा प्रविधि प्रतिष्ठान, राष्ट्रिय सूचना प्रविधि केन्द्र

समय सिमा: वार्षिक

कार्यविधि:

- लागत अनुमान स्वीकृत गरी कार्यक्रम सञ्चालन गरिने ।
- विज्ञान तथा प्रविधि क्षेत्रसँग सम्बन्धित सरोकारवालाहरू पहिचान गरि समन्वय (गोष्ठी/अन्तरक्रिया) कार्यक्रम संचालन गरिने ।
- यस कार्य सम्पन्न गर्न प्रदेश आर्थिक कार्यविधि ऐन २०७४, प्रदेश आर्थिक कार्यविधि नियमावली २०७५, सार्वजनिक खर्चको मापदण्ड, कार्यविधि र मितव्ययिता सम्बन्धी निर्देशिका २०७५, प्रचलित सार्वजनिक खरिद ऐन नियम तथा स्वीकृत नर्मसको पालना गरिनेछ ।

कार्यक्रम सम्पन्न पश्चात प्रगति प्रतिवेदन पेश गर्दा समावेश गरिने विषयहरू,

- छुलफल, वैठक एवं अन्तरक्रियाका विषयवस्तु
- कार्यक्रम सञ्चालन भएको स्थान
- कार्यक्रमको भौतिक, वित्तीय र भारित प्रगति
- कार्यक्रमको उपलब्धी
- स्थान र मिति देखिने व्यानर सहितको सहभागीहरूका फोटाहरू

अपेक्षित उपलब्धि: प्रदेशभित्र विज्ञान तथा प्रविधि क्षेत्रसंग सम्बन्धित सरोकारवालाहरूसंग समन्वय भई भावी योजना निर्माणमा सहयोग पुग्ने ।

८. विज्ञान प्रविधि सम्बन्धी नीति, नियम र कानून निर्माण

बजेट विनियोजन रु. (हजारमा) ५००।-

जिम्मेवार निकाय: उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय

सहयोगी निकाय:

समय सिमा: वार्षिक

कार्यविधि:

- लागत अनुमान स्वीकृत गरी कार्यक्रम सञ्चालन गरिने।
- आवश्यकता अनुसार कार्यदल गठन गर्न सकिनेछ।
- सरोकारवाला निकायहरूसँग छलफल तथा समन्वय गरिने।
- आवश्यकता अनुसार परामर्सदाताबाट सेवा लिन सकिने।
- यस कार्य सम्पन्न गर्न प्रदेश आर्थिक कार्यविधि ऐन २०७४, प्रदेश आर्थिक कार्यविधि नियमावली २०७५, सार्वजनिक खर्चको मापदण्ड, कार्यविधि र मितव्ययिता सम्बन्धी निर्देशिका २०७५, प्रचलित ऐन नियम तथा स्वीकृत नर्मसको पालना गरिनेछ।

कार्यक्रम सम्पन्न पश्चात प्रगति प्रतिवेदन पेश गर्दा समावेश गरिने विषयहरू

- तयार गरिएको नीति, नियम र कानूनको मसौदा
- कार्यक्रमको भौतिक प्रगति र भारत प्रगति
- कार्यक्रमका फोटाहरू

अपेक्षित उपलब्धि: प्रदेशभित्र विज्ञान तथा प्रविधि क्षेत्रसँग सम्बन्धित नीति, नियम र कानून निर्माण हुने।

९. विज्ञान प्रविधि सम्बन्धी स्नातकोत्तर तहमा सोधपत्र तयार गर्न विद्यार्थीलाई अनुसन्धान सहयोग

बजेट विनियोजन रु. (हजारमा) ६२५।-

जिम्मेवार निकाय: उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय

सहयोगी निकाय: विज्ञान तथा प्रविधि प्रतिष्ठान, त्रि.वि.वि, पूर्वाञ्चल विश्वविद्यालय

समय सिमा: वार्षिक

कार्यविधि:

- विज्ञान प्रविधि क्षेत्रमा स्नातकोत्तर तहमा सोधपत्र तयार गर्न विद्यार्थीलाई अनुसन्धान सहयोग उपलब्ध गराउन निर्देशिका/मापदण्ड तयार गरि विज्ञान तथा प्रविधि प्रतिष्ठान, त्रि.वि.वि तथा अन्य विश्वविद्यालयसँग समन्वय/सहकार्य गरिने।
- प्रदेश भरीमा जम्मा ५ जनालाई स्नातकोत्तर तहको अनिवार्य अनुसन्धानमा सहयोग उपलब्ध गराइने।
- यस कार्य सम्पन्न गर्न प्रदेश आर्थिक कार्यविधि ऐन २०७४, प्रदेश आर्थिक कार्यविधि नियमावली २०७५, सार्वजनिक खर्चको मापदण्ड, कार्यविधि र मितव्ययिता सम्बन्धी निर्देशिका २०७५, प्रचलित ऐन नियम तथा स्वीकृत नर्मसको पालना गरिनेछ।

कार्यक्रम सम्पन्नपश्चात प्रगति पेश गर्दा निम्न बुँदाका विषयहरू समावेश गरिने

- अनुसन्धान प्रतिवेदन
- कार्यक्रमको उपलब्धी

अपेक्षित उपलब्धि: विज्ञान प्रविधि क्षेत्रमा अध्ययन अनुसन्धानमा प्रोत्साहन हुने।

बद्राज हुंगाना
प्रदेश सचिव

१०. अनुगमन तथा मूल्यांकन खर्च

बजेट विनियोजन रु. (हजारमा) ७००।-

जिम्मेवार निकाय: उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय

सहयोगी निकाय:

समय सिमा: वार्षिक

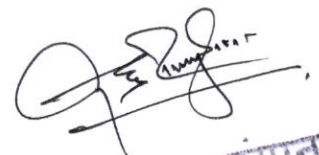
कार्यविधि:

- विज्ञान प्रविधि अन्तर्गतको कार्यक्रमको अनुगमन तथा मूल्यांकनमा यो रकम खर्च गरिने ।
- अनुगमन महाशाखा र सरोकार राख्ने शाखाहरू मार्फत अनुगमन गरिने ।
- अनुगमन कार्ययोजना बनाउनुपर्ने ।
- यस कार्य सम्पन्न गर्न प्रदेश आर्थिक कार्यविधि ऐन २०७४, प्रदेश आर्थिक कार्यविधि नियमावली २०७५, सार्वजनिक खर्चको मापदण्ड, कार्यविधि र मितव्ययिता सम्बन्धी निर्देशिका २०७५, प्रचलित ऐन नियम तथा स्वीकृत नर्मसको पालना गरिनेछ ।

कार्यक्रम सम्पन्न पश्चात प्रगति प्रतिवेदन पेश गर्दा समावेश गरिने विषयहरू

- अनुगमनका विषयवस्तु, उद्देश्य, औचित्य
- स्वीकृत अनुगमन कार्ययोजनाको प्रतिवेदन
- कार्यक्रम सञ्चालन भएको स्थान
- कार्यक्रमको भौतिक प्रगति र भारित प्रगति
- कार्यक्रमको उपलब्धी, प्रभाव र असर
- अनुगमनमा सहभागीहरू सहित अनुगमन गरिएको स्थान देखिने फोटोहरू

अपेक्षित उपलब्धि: संचालित कार्यक्रमको अनुगमन भई प्रभावकारीता मूल्याङ्कन गर्न सहयोग हुने ।

जितेंद्रराज हुंगाना
प्रदेश सचिव